

GOLFUL SINDROMULUI

✎ General de brigadă (r) Grigore BUCIU

Trăim într-o societate modernă, cu preocupări multiple. Citim tot felul de studii care mai de care, ce ne pun în față descoperiri uluitoare. De pildă, o importantă instituție de învățământ și cercetare a descoperit că bărbatul este contra cancerului la sân la femei. Iar precizarea că între soțul iubitor, dar cu escapade și prin vecini, și cancerul sânelui stâng există o legătură dovedită. Și se dau statistici.

Notorietatea instituției unde lucrează grupul de cercetători, susținută și de cifrele statistice, conferă o mare credibilitate descoperirii. Ai dracu' americani, cum le știu ei pe toate, de deștepți ce sunt! Iar noi, proștii de rând, era să murim fără să știm că gestul Mariei de a mulge vaca înainte de cină, se numește, în termeni științifici, preludiu.

Un prestigios ziarist, scrie argumentat, desigur, că pentru prima oară de când România a decis să trimită trupe în Afganistan și Irak, Ministerul Apărării recunoaște existența «sindromului Golfului» în rândul soldaților. Dovada o constituie un proiect de Ordonanță de urgență inițiat de MAp, prin care se propune ca militarii care au fost grav răniți sau au probleme psihice cauzate de participarea la misiuni în afara granițelor (n. red.) să beneficieze de tratamente gratuite sau de anumite facilități.

Iată, deci, o inițiativă a ministerului, anunțată public de ministrul apărării, în mai multe ocazii, ce vizează pertinent și decent o chestiune social umanitară, este scufundată într-o gravă boală.

Dar, dacă se cere, așa să fie, vorba bătrânului Iancu, dacă Europa, monșer, are faliții ei, noi de să nu avem faliții noștri? Adică faimosul sindrom atât de caracteristic americanilor luptători în Vietnam.

Ordonanța cu pricina nu a pornit de la ideea ascunderii unei boli misterioase ce macină trupele întoarse din teatrele de operații, ci de la constatarea unei realități ce se cere corectată. Luptătorii angajați nu pot fi lăsați de izbeliște în momentul în care nu mai pot fi folosiți ca luptători și dacă trauma care le-a generat starea de inaptitudine s-a produs în timpul misiunilor ordonate.

Dacă din motive diferite, nu le putem oferi o pensie decentă, din care să poată trăi și să-și întrețină familia, măcar să îi putem menține pe funcții mai puțin solicitante, sau dacă nu, măcar să le asigurăm legal accesul la tratament gratuit. Este o măsură de protecție socială firească și un gest de respect pentru cel pe care l-am chemat să slujească țara și a avut nenorocul să se întâlnească dintr-odată cu nenorocirea.

Să nu uităm că realitatea soldatului profesionist este recentă, iar cadrul legislativ necesar acestei realități se construiește progresiv, pe măsură ce ne dăm seama de golurile existente.

Nu știu să mai existe cineva în armata română care să mai creadă în utopia soldatului perfect. Acel soldat – fără mamă, fără tată, îndrăgostit de cazarmă, ca de armată, și care nu avea

voie, din motive propagandist-patriotice, să spună că abia așteaptă liberarea și hai, libi! – a dispărut de mult. Știm că pieptul de aramă trebuie protejat de vesta antiglonț.

Din moment ce am admis că apărarea nu se poate face nici declarativ, numai prin elan patriotic, ci pe bani mulți, într-o relație contractuală reală, se presupune că s-a produs o mutație importantă în mentalitatea ofițerilor și comandanților.

În această situație, se ridică întrebarea dacă în armată ar putea fi vreun interes să se ascundă un sindrom al Golfului, al nisipului afgan sau al orașului Sarajevo? Dimpotrivă, dacă el ar fi prezent, ar fi folosit ca încă un argument forte și cu profunzimi populiste de către cei care susțin retragerea imediată a României din teatrele de operații. Armata este sub control democratic și nu face decât să execute ce i se cere.

Nimeni nu spune că soldatul, pe câmpul de luptă, se gândește numai la țărișoară și la istoria eroică și că nu cunoaște frica. Problema este dacă și cum și-o stăpânește pentru a-și îndeplini misiunea.

Cine, oare, își imaginează că depărțarea de casă, traiul într-o zonă cvasinecunoscută, pericolul înconjurător permanent, incertitudinea terenului nu produc stres și că acesta nu se acumulează în timp? Sigur că știm și scriem despre ele, psihologii noștri le au în vedere. Dacă n-ar fi fost așa, nu am fi recurs la perioada de recuperare-refacere asistată, la întoarcerea militarilor din teatrele de operații.

Au fost pierderi umane traumatizante pentru colegi și avertizatoare, în același timp, într-un caz sau altul s-a cedat nervos și omul a trebuit retras, dar aceste lucruri sunt în limitele normalului. Un caz-două nu pot fi argumentul pentru susținerea unei epidemii, ci cel mult pentru a întări ideea că duritatea câmpului de luptă este cel mai imparțial selecționar.

Apelul la argumentul științific făcut în articolul despre sindromul posttraumatic care-i lovește pe militarii români o situează pe doamna Aurelia Cană, psiholog la o instituție onorabilă, într-o postură în care nu a fost niciodată și nici nu și-o dorește.

Mai mult, titlul ei academic de doctor în psihologie este folosit oarecum manipulatoriu. Astfel, se face mereu apel la formularea doctorului Cană a făcut și a dres, ca și cum ar fi medic psihiatru, adică a tratat deja multe cazuri de sindrom. Mai mult, se înșinuează că tocmai dumnezei ar acredita ideea că în armată funcționează un fel de omerta a sindromului. Să fim serioși!

Faptul că cineva refuză să vorbească că-l doare capul când a ajuns acasă sau că nu doarme în primele nopți după schimbarea mediului etc., nu înseamnă neapărat că execută ordinul superiorului de a nu vorbi. Să presupunem că acel luptător chiar înțelege că e firesc să fie așa și că nu a devenit psihopat. Evident că, după șase luni în Afganistan sau Irak, sunt și chestiuni de readaptare, deoarece și ceva să trăiești la comun cu alți bărbați și alta să fii în mijlocul familiei, cu robinetul care s-a defectat, cu puștiul care plânge sau are probleme la școală.

În final, nu-mi rămâne decât să mă întreb dacă armata nu are un procent de încredere deranjant sau dacă nu trece printr-o criză acută de senzațional? Ca să nu zic altfel...

✎ Locotenent-colonel Dan GIJU

dangiju@presamil.ro

Două sunt articolele sau, mai bine-zis, materialele din periodicele civile și militare asupra cărora aș vrea să vă rețin un pic atenția. Pe primul l-am găsit în *Dilema veche*, din 7 februarie a.c., și se numește *Portretul goproarului de cariere*, semnat de

general de reorganizare al Armatei" care-i aparține lui Ion Antonescu, viitor mareșal al României, document inedit care face radiografia armatei române în perioada interbelică, înaintat spre analiză și soluționare către finele anilor '30 ai secolului trecut, când Al Doilea Război Mondial bătea la ușă. Reprodus în amintita revistă cu precizarea pentru o analiză realistă și lipsită de prejudecăți a personajelor și, mai ales, a realităților cu care s-a confruntat armata română în perioada interbelică, autorul oferă indirect, de fapt, un reper cum nu se poate mai nimerit pentru a face, mai degrabă, nu o analiză a ceea ce se întâmplă acum exact 70 de ani în armata noastră, ci pentru a compara și trage concluziile de rigoare cu ceea ce se petrece la această oră.

În ce mă privește, nu voi insista prea mult nici aici, având în vedere că orice militar onest care va avea curiozitatea și posibilitatea să dea citire fie și sumar acestui document va găsi uimitoare – sau poate că dimpotrivă, normale – asemănări

bunăvoință în ce privește oful meu și al altor jurnaliști militari care-și văd din ce în ce mai rar produsele muncii, entuziasmul și, de ce nu, talentului lor la dispoziția cititorilor – de unde să mai taie ca să ne dea nouă, având în vedere că de ani de zile cozonacul se reduce continuu? Acum, ce să zic, cu rugămintea de a ține cont de faptul că nu am nici pe departe viziunea și experiența unui Ion Antonescu la vremea respectivă, care găsisse o soluție, de exemplu, inclusiv în reducerea ordonanțelor ofițerești la o treime, eu mă gândesc la o variantă mult mai modestă, cu punctul de plecare, să zicem, chiar de la banalul bocanc soldătesc. Detaliind, vreau să spun că ideea mi-a venit de cum am pus piciorul în teatrul de operații și am văzut foarte mulți militari români, în special ofițeri, dar și subofițeri, încălțați nu cu regulamentul bocanc de deșert introdus în dotare de structurile noastre logistice, și care este evaluat la aproximativ 4 milioane de lei vechi, ci cu bocanci americani sau,

Când rupem pisica în două?

Stela Giurgeanu. Întâmplător, exemplul este luat din fascinanta lume mass-media, a radioului, mai concret, și este mai mult decât edificator. Firește că gândul m-a purtat automat la toate cele cunoscute și mai puțin cunoscute petrecute în oștirea română în ultimul deceniu când, pe fundalul restructurării, transformării, profesionalizării ș.a.m.d., și-a găsit un habitat excelent și a proliferat cum nu se poate mai bine această atât de utilă – în momente precum acesta, de reorientare a busolei – specie a... goproarului de cariere. O temă cum nu se poate mai interesantă inclusiv pentru psihologii militari, bănuiesc.

Subiectul pe care mi-am propus să-l comentez aici, însă, este dintr-un cu totul alt domeniu și, deși îl aveam în vedere pentru mai târziu, necesitând o documentare mai profundă, profit de faptul că tocmai a apărut revista *Document*, nr. 1-4/2007 (?!, subl. m., D.G.), ca să-l pun pe tapet, un mare punct de plecare găsim-l inclusiv în această publicație foarte apreciată, de altfel, în lumea istoricilor și nu doar a lor. Și mă refer aici strict la materialul de la pag. 22, intitulat *Filosofia războiului la români*, al căpitan-comandorului dr. Marian Moșneagu, care reproduce integral *Prefața la "Planul*

cu ceea ce se petrecea în "străvechea" armată română, zisă burgheză sau regală. Despre un singur lucru nu mă pot abține să nu comentez, însă, și anume despre faptul că, la fel ca și atunci, bugetul alocat armatei este nu detestabil, cum îl califică Anonescu, ci, să zicem, insuficient. Dar insuficient nu pentru că din bugetul general se rupe prea puțin pentru armată. Așa se face că în ciuda tuturor restructurărilor de funcții din ultima vreme, a desființării de unități și a tuturor celorlalte măsuri, banii destinați armatei – ca să nu zic apărării patriei, că bănuiesc că ministerul nostru asta apără, nu? – au ajuns atât de puțini, încât, dincolo de reaua voință și de, efectiv, interesul sau inconștiența unora, reviste de genul *Documentului*, a *Vieții militare* și a altora ca acestea au ajuns să nu mai apară, sau să apară cât mai rar posibil și în tiraje liliput (de pildă, patru numere într-unul singur, precum cel supus atenției dumneavoastră aici). Acum, cei care mai cunosc cât de cât și știu că numai în finanțe și în bugete nu sunt specialist, pe de o parte, iar pe partea cealaltă se înțelege că am tot interesat să trag spuza pe turta mea, în sensul că pot considera o revistă mai importantă decât o stație *Motorola*, să zicem, ar putea să mă întrebe – presupunând că ar avea toată

în orice caz, aparținând armatelor aliate, de regulă tip *Convers*, achiziționați din magazinele bazelor de dislocare la un preț aproape pe jumătate, adică de numai 80, maximum 85 de dolari. Să mai spun că sunt net superiori din punct de vedere al comodității? Că m-a prins pe mine însumi o ninsoare prin munții Afganistanului în bocanci românești, de deșert, și m-am simțit de parcă aș fi încălțat niște bureți a căror vopsea galbenă un a avut altceva mai bun de făcut decât să mi se imprime toată, până la ultimul gram, în ciorap? Ca atare, cu tot patriotismul de care nu m-am sfiit niciodată să fac paradă, propun ca să rupem o dată pisica în două și să nu le mai oferim aliaților nici măcar această nevinovată ocazie, în fond, de a se uita nedumeriți la noi când ne văd încălțați în toate felurile. Adică, am interoperabilizat noi pasul de defilare și ne împiedicăm, vorba ceea, de un bocanc? Sigur, un ar fi exclus să se trezească vreunul și să spună că la câți soldați mai avem, nu s-ar aduna prea mulți bani. Da, așa e! Ar fi suficient, totuși, după calculele mele băbești, să menținem, măcar, o gazetă pe linia de plutire. Cel puțin, o gazetă din aceasta, nu-i așa, face cât o mie de baionete... Sau s-a înșelat Napoleon?

Grafica de OCTAVIAN COVACI